

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben egy hónapra 1 kor.,
negyedévre 3, fél évre 6,
egész évre 12 kor.
Egyes szám ára 4 fillér (2 kr.).

Vidéken: egy hónapra 1 kor.
20 fill., 1/4 évre 3 kor. 60 fill.,
1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.

Felelős szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
Kiadótulajdonos:
WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11-13.
Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
Hirdetések nonpareille számítással, díjszabás szerint.

Szövetséges ellenségünk.

Ha Cicero véletlenül magyar embernek született volna a mai korban élne, száz beszédét kezdené ezekkel a szavakkal, hogy: Quo usque tandem...! És szólna mind a száz azok ellen, a kik ezer meg ezer keserű tapasztalat és számtalan megalázás után még mindig összeköttetést keresnek, vagy ha nem is keresnek, de felszólításra összeköttetésbe lépnek az osztrákokkal. És hogy száznál több oka volna rá, bizonyítja az osztrák inkorrekttség legújabb példája, a melyet a következőkben adunk közre.

Néhány nap előtt Bécsben egy közuti hid vas-szerkezetének vállalatba adása iránt szűkebb körű pályázatot tartottak és több osztrák gyár mellett a budapesti Schlick-féle gépgyárat is felszólították ajánlattételre. Az ajánlatok felbontásánál kiderült, hogy a Schlick-gyár ajánlata 30 000 koronával olcsóbb a legolcsóbb osztrák gyár ajánlatánál. S a munka kivitelével még sem a Schlick-gyárat bízták meg.

A gyár megbízottja egyenesen Luegerhez fordult felvilágosításért. Nem tudta, vajjon

szabályellenes volt-e ajánlata, vagy tán bizalomhiány okozta a mellőzést. Lueger nyíltan kijelentette, hogy egyik körülmény sem forgott fenn, de már előzőleg titkos határozat volt, hogy csakis osztrák iparos kaphatja meg a megbízást. Magyar céget csak azért szőlítottak fel ajánlattételre, hogy egy esetleges osztrák »ring« alakulását megakadályozzák.

A magyar tehát mindenre jó a bécsinek. Ha csehet kell verni: rohanj magyar, vidd csontjaidat Dürnkrot mellé a Morvamezőre; ha a monarchia épsége forog veszedelemben: előre magyar huszár, hiszen csak te tudod, mi az a »vitam et sanguinem«; ha könnyelműen csinált államadósságot kell fizetni: add ide a vagyonodat magyar; s ha vállalkozók ringjét kell robbantani: gyere be ajánlattevőnek magyar! Hogy országok és császárvárosok kormányzásához kevés bölcsesség kell, azt tudtuk, mert tapasztaltuk, de hogy azt a kevés bölcseséget ennyi gonosz perfidiával kellene párosítani, azt a tisztesség európai fogalmára való tekintettel hinni nem igen mertük.

És most bemutatjuk az érem másik oldalát.

Néhány év előtt épültek Budapesten a vásárcsarnokok. A központi vásárcsarnok vas-szerkezeti munkáit a budapesti Schlick-gyárnak, a Rákóczy-téri vásárcsarnok vas-szerkezeti munkáit pedig a bécsi Waagner R. F. gyárnak adták ki. Mindkét csarnok építésénél késedelem volt és a Schlick-gyárat huszonnégyezer korona birsággal sújtották, a Waagner-céget méltányossági szempontból és nehogy megharagudják, csak kétezer koronával. Mindkettő folyamodott a birság elengedéséért és Schlicknek a főváros tanácsa kereken megtagadta a birság visszafizetését, a Waagner R. F. osztrák cég büntetését azonban, mivel a vasat Bécsből, tehát igen messziről (!) kellett szállítania, a székesfőváros mérnöki hivatala elengedni javasolja és valószínű, hogy a mi tanácsunk, nehogy Lueger ur és községtanácsa »Ofen-Pesth«-re megharagudják, a levont birságot ki is adja.

Nem joggal kérdezhetjük-e, hogy van-e még önérvényesség a kormányban, előljáróságban, vagy csak magánfélben is, a mely ezek után bármiféle viszonyba hajlandó lépni a Lajthán-tullal. A lojalitás szép

dolog, de botorsággá fajul, mi-helyt az önzés, a haszonlesés beleakaszthatja karmait.

Mit nyargal a magas politika az osztrák alkotmányosság, vagy abszolútizmus vesszőparipáján! Nem az itt a kérdés! Hanem az, hogy fenntartsák-e egyáltalán a közöséget azzal az Ausztriával, mely semmi benső kötelékek közt sem árul el egyebet Magyarország iránt, mint ki-méletlen gyűlöletet!

Budapest, szept. 19.

Császka György kalocsai érseket, a ki holnapután mutatja be aranymiséjét, ő felsége a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki. A példásan nemes szívű, jótékonyágáért köztiszteletben álló főpapnak e kitüntetését örömmel vesszük hírül. A hivatalos lapnak mai száma a kitüntetésről a következő királyi kéziratot közli:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán **Császka György** kalocsai érseknek, az egyház és a közügyek terén kifejtett kiváló tevékenysége elismerésül, Lipót-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Jasloban, 1900. szeptember hó 12-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Gr. Széchenyi Gyula, s. k.

A „MAGYARSÁG“ TARCZAJA.

Párisi levél

Budapestről.

— A *Magyarság* eredeti tárczája. —

Írta: **Dessewffy Arisztid.**

— szept. 20.

Régen nyomja a lelkemet, hogy a mikor Párisról immár egész kis sorozat levelet küldtem be a „Magyarságnak“, mindeddig nem emlékeztem meg *Versailles*-ről, *Trianon*-járól.

Mindig későbbre halasztottam, mert, nem tagadom, megbénító fájó érzés, borongó hangulat vesz erőt lelkemen, a hányszor *Versailles*-ra, e hajdani tündérvilág központjára gondolok. Önkénytelen lelki szemeim elé varázsolom ragyogó, fényes multját, de egyben magam előtt látom számtalan jelenét s felháborodik mindenobb érzésem a törpe epigonok ellen,

kik a legridegebb közönnnyel hanyagolják el épségben tartását.

Versailles-ban immár csak a belső fény maradt meg, kívül minden ütött, kopott, fakó. A falakról egyre jobban hull a vakolat, a hatalmas terrászokat és márványlépcsőzetek közeit a fű veri föl. A hatalmas park százados fái gondozás hiányában kiszáradófélben, a szobrokat moha fedi, a tavakban békanyál, a félreesőbb utak benöve; elhagyatottság, pusztulás, a merre nézünk! Szinte az a sulyos vád kél az idegen lelkeben, nem szándékos-e az elhanyagolásnak ez az érthetetlen mérvé a köztársaság részéről, azért, hogy a rojalista-érzelmek napról-napra minél kevesebb tápot találjanak a történelmi nagy emlékek szomorun pusztuló varázsában.

Igaz, hogy *Versailles* palotájának és tündérberkeinek létesítéséhez s a Bourbon-királyok példátlanul pazar fényűzési régméjéhez felettébb szomorú, részleteiben szinte megdermesztő áldozatok emlékei fűződnek; ám viszont nem vett-e a nép magának ugyancsak példátlanul álló

kegyetlen bosszút zsarnokaik és elnyomók szerencsétlen utódain? Szabad-e a multnak annyi szenvedés árán behegedt sebeit nem tiszteletben tartani? Szabad-e a nemzeti nagyság fényes műemlékeit politikai opportunizmus tekintetek miatt a lassu pusztulásnak átengedni?

Ezen érzelmek hatása alatt ma alig tudnám a mai *Versailles*-t méltatni. Különb is, ki ne látogatott volna el oda, a ki Párisban járt; kinek regélhetnék újat s különösen ki volna képes *Versailles*-ról egy tárcza szűk keretében érdemlegesen beszámolni?

Ellenben ama mély benyomások fonalán, melyeket *versaillesi* tartózkodásaim alatt szereztem, egy dióhéjba szorított kortörténeti rajzát adom ama verőfénytéljes időknek, a mikor *Versailles* volt Franciaország előkelő társadalmának és fényének, de egyben a tudományak és művészetnek hatalmas, büszke központja.

Versailles.

— Korrajz. —

A francia nők kellemének és bájának világgraszoló hírét kétségtelesen a XVII-ik század hölgyei állapították meg.

A szép század szép asszonyai annyi kecses és oly ellenállhatlan varázsszal uralkodtak fényes szalonjaikban, hol a *causerie*, a szellemesség e próbaköve minden kedves tulajdont érvényre juttat, hogy arról nekünk, az anyagi kor szülötteinnek, fogalmunk sem lehet.

Talán jobb időket élünk ma, megengedem, az új vívmányok áldásai kárpótolnak az elvesztett kiváltságokért; magasztos elvek érvényesültek, a népek sorsa megjavult, nem görnyednek többé zsarnok önkény járma alatt, mint akkor; ám viszont előretörő korszellemünk a multnak mennyi elévülhetlen sajátosságát, emlékét, hagyományát seperte el, jót és rosszat, szépet és nemtelent, magasztost és borzalmasat egyaránt!

„Excelsior“ századunk jelszava e

Mohammedánjaink tanácskozása.

A félhivatalos könyvnyomatos jelentés Szerajevéből, hogy az ott tanácskozó mohammedánoknak egy küldöttsége jelent meg tegnap a kormánynál, megköszönvén, hogy az értekezlet megtartását megengedte és bejelentette, hogy a tanácskozás egyelőre befejeztetett. Sok mindenféle és a legkülönbözőbb tárgyakat érintő kérdéseket, köztük számos személyes és helyi érdekű sérelmet beszéltek meg, minek következtében élesebb ellentétek merültek fel magában az értekezletben, úgy, hogy teljes egyetértés nem jöhetett létre. A többség azonban azon nézet felé hajlott, hogy egyelőre csak a vakuf- és az iskolaügyi reformjéről legyen szó. E célból szűkebb bizottságot szándékoznak választani, mely a határozatok fogalmazásával lesz megbízva. Ha e szűkebb bizottság munkálataival elkészül, újból összegyűlnek értekezletre Szerajevóban, hogy a szöveget végleg megállapítsák, aláírják és az illetékes tényezőknél átnyújtják. Az értekezlet tagjai valamennyien elhagyták Szerajevót és haza utaztak.

Elmaradt banket.

Páris ma egyébről sem beszél, mint arról a banketről, a mely elmaradt. Nagy politikai banketről van szó, a mely bizonyos érdekek szempontjából hatásosabb és eredményesebb szokott lenni száz ankétnél és konferenciánál. A párisi közélet tanács az összes francia községek polgármestereit meg akarta vendégségelni. Már minden előkészület megtett és még is le kellett mondania. Hogy ez hogy esett meg s mik voltak a vendéglátók politikai célzatai, az nagyon érdekes történet s különös világot vet Franciaország jelen politikai viszonyaira.

Páris a mai kormánnyal nincs egy véleményen. A párisi polgárság legnagyobb része a nacionalizmusnak, vagyis annak a radikális szovinizmusnak, vagy mondjuk ki, antiszemitizmusnak a híve, a mely a Dreyfus-ügy óta Franciaországban, illetve annak fővárosában óriási mértékben elterjedt. Bizonyítja ezt a legutolsó községi választás, a mely ugyyszólván tisztán na-

cionálista törvényhatósági bizottságot adott Párisnak s Grébauval urat tette meg Páris polgármestérévé. Ez a maire és vele együtt Páris tanácsa kezdettől fogva szembe helyezkedett a mostani kormánnyal s mintegy jelszóul tűzte ki az ország legfőbb tisztviselőinek mellőzését. S Grébauval ur az elnököt és a minisztereket a tervezett országos banket alkalmából sem akarta asztalánál látni.

Hanem hát ez a banket elmarad. A mi felett roppant nagy az öröm a nem antiszemita táborokban. A 37.000 francia polgármester azért mégis banketezni fog — Loubet asztalánál. De nem fognak megjelenni Bécs, London, Pétervár, Róma és Madrid polgármesterei, a kik pedig a Grébauval ur banketjére megígérték megjelenésüket.

Es hogyan hiúsult meg ez a közéleti banket? Ugy hogy a szajnai prefektus egyszerűen betiltotta, mert — úgy mond — politikai tendenciát vett benne észre. Más szóval az a bizonyos, felülről jövő „szelid nyomás” döntötte fel a Grébauval ur asztalait, azzal a határozott célzattal, hogy ha már az antiszemitizmus befészkelte is magát Párisba, legalább ne vigyék szét az országba. Csakhogy az efféle szelid nyomások kemény visszahatásokat szoktak szülni s rendszeresen célt tévesztenek. Könnyen megeshetik, hogy Grébauval emberei viszont a Waldeck-Rousseau kabinet tagjainak a székeit forgatják föl a parlament megnyitása után. A mi különben alig megy már eseményszámába Párisban.

SZÉKESFŐVÁROSI ÜGYEK.**A főváros közgyűlése.**

— A „Magyarság” tudósítójától. —

Az első közgyűlés — a nyári szünet után — ünnepies, komor hangulatban jött ma össze. Előbb eltemették a városatyák Toldy Józsefet, a város főügyészét, azután mentek a közgyűlésre, a melyen Márkus József főpolgármester elnökölt.

Az ülés a király éltetésével kezdődött. Az elnök fölolvastatta a Királyi kiáltványt, a melyet az uralkodó 70 ik-

születésnapján intézett a magyar nemzethez. Azután a miniszterelnök leiratát, a mely tudatta, hogy a király köszönettel fogadta a születésnapjára hozza intézett üdvözlöt.

Ezután a nevezetes bevezetés után az elnök elparentálta Gerlőczy alpolgármestert, Toldy főügyészt és Heinrich István bizottsági tagot. Majd jelentette, hogy az elhunyt és időközben lemondott bizottsági tagok helyébe Hecht Bernát, Geiger B. Zsigmond, Schomann Antal, Mihályi József és Wehner Gusztáv póttagokat hívják a bizottságba. Az elnöki bejelentések után átvették a szót a városatyák.

Háromhónapos szünet után sok minden gyűlt össze, sok új és érdekes történet. Volt anyag a beszédre bőven. A ki szóhoz juthatott, szónokolt, s többi meg hangosan tracscsolt. S míg itt a szónok iparkodott a figyelmet magára terelni, az elnök minduntalan közbeeszengetett, mert néha őt is érdekelte egyik-másik dolog.

Az interpellálók közt első volt Eulenbergs Salamon, a ki a magyar iparért tört lándzsát. Török Aurél azt sürgette, hogy a Kerepesi-temetőben exhumálandó jeleseknek külön-külön diszírthelyet adjon a főváros. Az utána következő interpellálók az I. kerületnek új előjáróságot, az Erzsébetvárosnak Andrássy-utat a Dob-utca helyén és még sok egyéb követeltek: így a szénkartell ellen való állásfoglalást, a lakásokban való rava'alozás beszüntetését és a marhavásártérnek a vámvonalba való bevonását.

Maga a közgyűlési napirend kevés érdemes anyagot szolgáltatott.

A karmelita-rend terhére előirt 2388 korona kövezési járulékot elengedték. — Az omnibusz-társaságot megbírságot, mert Budára rendetlenül járatta a kocsikat. — A gácsi posztógyár monopóliumát megszüntették s elhatározták, hogy a pokrócz-szállításra nyilvános árlejtést tartanak.

Megállapodtak abban, hogy a néhai báró Wodianer Albert alapítványát elfogadják s a 200.000 forintból, az alapító akarata értelmében, üdülő-kórházat létesítsenek a Szent-János-kórházzal kapcsolatban.

Az el nem tolt mester-utcai iskola

céljaira két telket akart a tanács ki-sajáttítani; a közgyűlés elutasította a javaslatot. — Szilágymegyének azt a köriratát, hogy az olasz bor vámsa megháromszorozandó, pártolják. — A Selick-gyárat, mert a központi vásárcsarnok építésénél késedelmesen szál-lította a vasanyagot, a tanács összesen 28.392 koronával bírságotla meg. A társaság felebezett a bírság ellen s a közgyűlés újabb vizsgálatot rendelt el. — Gerlőczy Károlyné évi nyugdíját 5360 koronában állapították meg. Mindezekon kívül még vagy hatvan kisebb jelentőségű ügyet daráltak le különböző referensek s a közgyűlés, vig tere-fere között megsza-vazván mindent, incidens nélkül véget ért.

× A vállalkozók összejártsása.

A városházán nagy ujságot fedeztek föl: hogy a vállalkozók összejártsának a város rovására. Ez a nagy ujság évek óta köztudomású volt, a mióta a városatyákból, az ő hozzátartozóikból, vagy protezsáltjaikból kerülnek ki a vállalkozók. A fölfedezés tehát csak annyiban új, hogy a tanács bátorságot vett magának egy olyan kartellt szétrobbantani, a melyben benszültek nem vettek részt. A fölbomlott kartell a központi városháza átalakító munkáit akarta megszerezni jó borsos árral. Szeptember 5-én volt a munkákra az árlejtés, de az eredményt a tanács nem fogadta el, hanem új árlejtést irt ki, a melyből a kartell tagjait kizárta. Az új árlejtés, a mely ma volt, meghozta a kívánt fordulatot. Így a 14.551 koronával előirányzott *cserepfedő-munkát* most az egységáron vállalták, holott szeptember 5-ikén 24 és fél százalék fölülfizetést kértek; az *ácsmunkát* pedig, a mely 12.988 koronával van előirányozva, 3 és fél százalék engedménnyel készítik, míg szeptember 5-ikén ugyanezért 12 egy tized százalék fölülfizetést kívántak. Ezen a két munkán tehát a főváros — a multkor tartott árlejtés eredményéhez képest, — 11.376 koronát takarít meg.

× A tulbuzgóság jutalma.

Néhány városatya, ők tudják miért, nagyon kedvében akart járni a földalatti villamos vasúttársaságnak s a közgyűlés utján olyan fölhívást intéztettek a vasúttársasághoz, hogy a villamosvasutnak az Eskütéri-hidig, illetőleg a Kossuth Lajos-utczán át a Muzeumkörutig való folytatólagos kiegészítésére a tervekét minél előbb mutassa be a fővárosnak. E határozatot azonban néhány jóizlésű bizottsági tag megfélebbezte s a belügyminiszter most értesíti a főváros hatóságát, hogy a szóban levő közgyűlési határozatot, mint tárgytalant, kormányhatósági elbírálás alá nem vehette, mert a vasúttársaság, a kereskedelemügyi miniszterhez intézett és a belügyminiszterrel közölt fölterjesztése szerint, a meghosszabbítás kiegészítésére önként nem hajlandó; a főváros pedig a vasúttársaságot a jelzett vonalak megépítésére nem kötelezheti.

× **Temető-ügyek.** A köztemető-bizottság mai ülésén, a melyen Viola Imre tanácsos elnökölt, megállapították a pesti temetőkben végzendő munkákat. A vagyontalanul elhunyt egyéneknek temetőbe való szállítását tovább is az eddigi szállító vállalatra bízzák. — Abból az alkalomból, hogy

a létért való küzdelemben, fokozottan lázas törekvéseink középette a versaillesi verőfényes napokhoz hasonlók aligha fogunk többé láthatni. Mily mohó kíváncsisággal kísérik ma *Watteau* egy-egy megelevenedő bájos alakját a versaillesi park terrászain. Azt hinnők, hogy álmódunk, hogy megannyi tündérek azok, kiket csak a képzelet varázsolt káprázó szemek elé...

A trianoni pástornők, atlaszczipőikben, fel-felelevenednek ugyan olykor, egy-egy jelmezkép alakjában... de hol marad, hová veszett a kedves, gyöngéd madrigál? Nincs a ki elmondja, — mert nincsen kinek elmondani!

— A ki az 1789 előtti korszakot nem ismerte, az nem is tudhatja, mily édes az élet!... — mondotta Talleyrand s bizonyára az *ancien régime* nőire gondolt.

Az első császárság udvarában hasztalan keresnök a letűnt szebb idők hagyományait. A királyság bukását a francia társadalom váratlan, mintegy rögtönzött átalakulása követte. Az előkelő modort, a szép iránti érzéket fenhéjázás, a

directoire neveltséges tulzásai, majd az újdonsült *parvenu* császári udvar dolyfős hivalkodás és rideg feszélye váltották fel.

A Bourbonok udvarát XIV. Lajos félszázados uralkodása tette azzá, a mi volt s viszont az udvar teremtette meg a társadalmat; míg az abban divó kifogástalan sima modort és lovagias szokásokat, ezen társadalom legfőbb tényezői: a nők.

Végtelen is volt Versaillesban a szépnem hatalma. Körülöttök forgott minden s ők uralkodtak feltétlenül mindenki és mindenek felett.

Ellentétben ezzel, a *directoire* alatt, *Lareveillére*-éknél már csak álarcosz bálba való jelmezeket látunk s ennek megfelelő modort. Majd a katonacsászár udvarában parancsszóra jelennek meg az emberek, megtanulnak vezénylet szerint mozogni s voltaképen pusztán a háttér díszítésére szolgálnak.

Mennyire más volt az élet a királyi udvarnál, a melynél csakis vidám, megelégedett arczokkal találkozunk! Hiszen mindaz, a mi az életet kollemessé teszi, bőven kijut

mindenkinek s a bőség még a földi lét mulandóságával is kiengeszteli a gondnélküli udvaroncok seregét.

Panaszt nem hallani egy világrt se, — ki akarna *unalmassá* válni?!

A köszvényes márkik mosolyogva üdvözlik még mindig kaczer kortársnőiket s ha nincs mit szórakozniok a jellennel, a mult egy-egy el nem felejtett pillanatát elevenítik föl.

A kinek baja van, talál reá idézetül valamely ráillő versszakot a remekírókban s boldog, ha az udvarnál hire megy, hogy bajában is *szellemes, és bölcsészettel* fogadja mostoha sorsa viszontagságait.

Az ég madarai nem élnek gondtalanabb életet, mint éltek akkor a tisztséget, vagy hivatalt viselő udvaroncok. A tékozló király bőkezősége elegendő biztosíték volt arra, hogy körülötte senki szükségét szenvedni nem fog; hiszen még a szolgáló sereg is tekintélyes vagyont tudott magának összehalmozni a királyi asztal morzsáiból s meglátjuk, mily javadalmak jutottak az előkelők osztályrészül.

(Folyt köv.)

a kerepesi-uti temető 19-ik számú parcelláját kiüritik, a melyben sok régi jelesünk nyugszik, egy siremlék-készítő gyár tulajdonosa azt az ajánlatot tette, hogy a sirok áthelyezésének kegyeletes munkájában szintén részt akar venni s a közéletünkben szereplő férfiak és nők siremlékeit a saját költségén helyeztetni át. A bizottság köszönettel fogadta az ajánlatot. Az áthelyezés módzatait annak idejében az ügyosztály s a köztemető-bizottság állapítja meg.

Apróságok.

Általánosan feltűnik, hogy az új huszkoronás bankokon Madame Ausztria meglehetősen koros asszonyosság képviseli.

Csakugyan ideje, hogy a válópört megindítsuk a vénülő hölgyecske ellen, mert ha tovább túrjuk széleskedéseit, bizony a mi hajunk is beleöszül.

A jó bolgárok különös ellenszenvet viselnek Románia tanügye iránt.

Előbb egy gimnáziumi tanárt, utána egy elemi iskolai tanítót öltek meg. Most valószínűleg egyetemi tanárra fáj a foguk, hogy a tanügyi hierarchia egész skáláján végig mehessenek.

A Balkánon csakugyan elmondhatják a tanítók, hogy „quem dii odere...”

De legalább a mi tanítóink meglesznek elégedve idehaza s nem fognak kikiváncsolni.

Jdvari körökben élénken sajnálják, hogy a magyar főhoppmester távol lesz Budapesttől a sah itteni időzése alatt.

Hopp- és illemtáncztanában igen sokan a persa etikett elemeit vélték felfedezni. Hátha megkedveli báró Sasku Dezsőnk a jó persa sah és elszegődötti czeremónia-mesternek?

A persapor kivitele nagy lendületet venne; Koppenhága és Teherán testvéri frigyre lépne. Persia sajtója új irányban fejlődnek.

Gyere haza Sasku Dezső, a persa sah elé leszel bocsátva!

Kossuth-émlékünnep.

A vasárnapi matinének ma volt a folytatása. Nagy számban gyülekeztek össze a főváros függetlenségi érzelmű polgárai a „Két korona” szálló nagytermében, hogy Kossuth Lajos születése 98-ik évfordulóját banket keretében is megünnepeljék. Körülbelül 600-an ültek a terített asztalnál. Testületileg jelentek meg a honvédménház tagjai.

Az asztalfőn Barabás Béla, Pichler Győző orsz. képviselő, Kreith Béla gróf, Krivácsy József 48—49-ik honvédeztredes, Mezey Péter fővárosi bizottsági tag, Kardhordó Árpád és Schweighoffer Ferencz dr. foglaltak helyet.

Az első fogás után Scheffer László hírlapíró, a banketrendező bizottság elnöke, szólt föl. Fejleszteni kell — ugymond — Kossuth híveinek táborát. Karácsony van — ma született Kossuth Lajosunk. Beszédét a megjelent országgyűlési képviselők üdvözlésével zárta be.

Utána Taksonyi József fővárosi tanár beszélt. Kossuth Isten ostroma volt a zsarnokoknak. Viharban fogantatott, mennykőnek született! Kossuth Lajos emléke — ugymond — nem választ-

ható el a honszeretettől. Ezért meri állítani, hogy a honszeretet ünnepe — Kossuth születésnapja. A népszabadságon felépülő független Magyarország jövőjére ürti poharát.

Schweighoffer Ferencz dr. Krivácsy József honvédeztredest élteti.

Krivácsy József a 48-as és mostani ifjúságot hasonlítja össze. A magyar nők egészségére ürti poharát.

Gara József az üdvözlő sürgönyöket olvassa fel. Zajosan megtapsolták Kossuth Ferenczét.

Kornai István és Taksonyi József hazafias verseket szavaltak.

A közönség ekkor Barabás Bélát kívánta hallani, ki a következő beszédet tartotta: Köszönetet mond a saját, valamint képviselőtársai nevében, kik Kossuth eszméit szolgálják, a megtiszteltetésért. A fájdalom és keserűség érzete fogta el, mikor a terembe lépett s azt látta, hogy Kossuth születésnapját ily kevesen ünneplik. A képviselőházban ma már csak egy kis csoport van, a mely a szent világgosságot, a függetlenséget hirdeti, a melynek kivívásával Kossuth az egész világ előtt dicsőséget szerzett a magyar nemzetnek. (Taps és éjjezés). E kicsiny körben ő is fölemeli poharát s eszébe jut Petőfi egy költeménye, melynek az az alapja, hogy sokszor a csárda, ha azt magasztos eszmék töltik meg, föltülemelkedik a templom szentségén. Azt óhajtja, hogy minden csárdája ennek az országnak temploma legyen a függetlenségnek.

Majd Pichler Győző beszélt igen lelkesen és tüzesen. A függetlenségi pártnak ki kell lépni — ugymond — a védelem sáncaiból és a támadás mezejére kell lépnie.

A közönség a Kossuth-nóta lelkes hangjai közt oszlott szét.

TÁVIRATOK.

Háboru Kinában.

Berlin, szept. 19.

A londoni, párisi, pétervári, római, washingtoni és bécsi német nagykövetségekhez és a tokiói német követséghez Bülöw államtitkár a következő távirati köriratot intézte:

A császár kormánya a kínai kormányval való diplomáciai érintkezésbe bocsátkozásnak előfeltételül tekinti azoknak a kiszolgáltatását, a kik a népjog ellen Pekingben elkövetett bűntettek első és valódi okozóinak bizonyultak. A végrehajtó bűnös eszközök száma igen nagy és a civilizált lelkiismerettel ellenkezők a tömeges kivégzés. Azonkívül a viszonyok hozzák magukkal, hogy még a vezetők csoportja sem kutatható ki teljesen. Ama kevesek azonban, a kiknek bűnössége nyilvánvalóan be van bizonyítva, kiszolgáltatandók és megbüntetendők.

A hatalmak pekingi képviselői abban a helyzetben lesznek, hogy ennél a vizsgálatnál teljes hitelű bizonyosságot tehessenek és szerezzenek. Kevésbé fontos a megbüntetteknek a száma, mint inkább főindítói és vezetői minőségük.

A kormány azt hiszi, hogy e pontban számíthat az összes kabinetek egyértelműségére, mert az igazságos bűnhődés eszméje iránt való közömbösség egyuttal kö-

zömbösséget jelentene a büntett ismétlődésével szemben.

A kormány ennelfogva azt javasolja az érdekelt kabineteknek, hogy hívják fel pekingi képviselőiket azoknak a kínai vezetőszemélyiségeknek a megjelölésére, kiknek a bűnösségére nézve a bűntettek okozása és végrehajtása tekintetében a kétség ki van zárva.

London, szept. 19.

A német birodalmi kormány köriratával foglalkozva, a Daily Telegraph azt a meggyőződését fejezi ki, hogy a német javaslatot Anglia és a hatalmak többsége el fogja fogadni. A javaslat visszautasítása némi gyanút keltene az iránt, hogy az illető hatalom saját számlájára játszik. Szerencsére alapos az a föltevés, hogy Anglia és Németország kormányai teljes egyetértésben vannak.

Berlin, szept. 19.

Politikai körökben tisztában vannak azzal, hogy Bülöw gróf körjegyzéke fontos fordulópontot jelent a kínai kérdésben, mert ha a hatalmak Németország indítványát elfogadják, úgy a kínai kormány köteles lesz a főbűnösöket: Tuan, Yunghut, Tung-fu-Csiangot kiadni. Ha a kínai kormány ezt el nem fogadná, a mi valószínű, akkor a katonai műveletek folytatása szükséges és ezáltal teljesen tárgyaltalaná válik az ismert orosz indítvány és Li béketárgyalása is.

Brüsszel, szept. 19.

Ide Párisból és Londonból táviratok érkeztek, melyek szerint a párisi és londoni kormányok föltétlenül hozzájárultak a német indítványhoz.

Berlin, szept. 19.

A berlini kínai követség a külügyi hivatalnak azt indítványozta, hogy külön követet küld a kínai kormány Vilmos császárhoz, hogy az kifejezze a kínai kormány sajnálkozását Ketteleer követ meggyilkoltatása fölött s egyben a követ nevét Jing-Csangnak jelzi, a ki jelenleg a tien-csini katonai iskola vezetője és kiképzését Bécsben és Berlinben nyerte. A külügyi hivatal ez indítványra azt válaszolta, hogy a jelenlegi időpont nem alkalmas egy ilyen külön követ kiküldésére.

London, szept. 19.

A Daily Express-nek jelentik Sanghaiból:

Hivatalos helyről tudom, hogy Li-Hung-Csang elutazása előtt Salisburytól táviratot kapott, melyben az angol kormány a további béketárgyalások előfeltételül Kwang-Szű császár visszatérését jelzi. Salisbury táviratában még azt is mondja, hogy a szövetséges hatalmak legfőbb kívánsága Kínát osztatlanul fentartani, a mi azonban csakis úgy lehetséges, ha a császár visszatér Pekingbe.

Háboru Dél-Afrikában.

Hága, szept. 19.

A lourenco-marquezi németalföldi konzul távirata jelenti: Krüger elnök elfogadta a németalföldi kormány ajánlatát, hogy egy hadihajón szállítja őt Hollandiába.

A pestis Angolországban.

Glasgow, szept. 19.

A ma kiadott jelentés szerint újabb pestis-éset nem fordult elő. A kórházban még 21 ember van. A 110 megfigyelés alatt álló ember közül ma ötöt elbocsátottak.

HIREK.

— A király a Vöröskereszt-Egyletnek. Lajos Győző főherczeg védnök helyettes a magyar Vöröskereszt-Egylet központi igazgatóságához a következő leiratot küldte:

„Teljes megelégedésemre szolgál az egyleti igazgatóságnak tudomására hozhatni, hogy ő császári és apostoli királyi felsége, az általam átnyújtott és a magyar szent korona országai Vöröskereszt-Egylete által ő felsége hetvenedik születés-ünnepéje alkalmából legmélyebb tisztelettel felterjesztett hódoló feliratot szívesen elfogadni és engemet megbízni kegyeskedett, hogy az abban kifejezésre jutott szerencsevánatokért s hűségi és lojalitási megnyilatkozásokért — a magyar Vöröskereszt-Egylet tagjainak ő felsége legmagasabb köszönetét tolmácsoljam.

Abbázia, 1900. szeptember hó 13-án Lajos főherczeg.”

— Endrődi Sándor — Kölcsey Ferencznek. Endrődi Sándor, a kiváló költő — mint lapunknak jelentik — a napokban Csekén időzött s Kende Béla orszgy. képviselőt látogatta meg. Endrődi ez alkalommal fölkereste Kölcsey Ferencz sírját s azt megkoszorúzta. A csekei sírt meglehetősen elhanyagoltnak találta s lépéseket fog tenni a „Hymnus” költője sírjának renoválása végett. Igazán sajtáságos a magyar költő sorsa. Életében csak annyi jólétet, annyi nyugalmat küzd ki magának, a mennyit a saját erejéből egyéb foglalkozással szerezhet; emléket, sírját pedig elhanyagolják, mert ennek gondozása már a haza kötelessége lenne. Legföljebb szép temetésre számíthat, mert a magyar — tudvalevőleg — szépen tud temetni, bár ebből sem mindenkinek jut érdeme szerint. Hogy Kölcseynek, a legklasszikusabb szellemű magyar bölcsész-költőnek sírja ily állapotban van, igazán szomorú. A ki nemzetét szomorú időkben a „Hymnus-szal” emelte föl, méltán írta meg másik költeményét is, melynek czime: „Vanitatum vanitas.”

— Ferdinánd bolgár fejedelem, a ki nagy előszeretettel foglalkozik a természettudományokkal, néhány nap előtti Budapesten való tartózkodása alkalmával egy teljes félnapot szentelt a Magyar Nemzeti Múzeum gazdag zoológiai gyűjteményének megtekintésére. Főként a pillangók csoportja érdekeltte, a mely gyűjtemény, tekintve ritka példányait, az összes múzeumok között egyedülálló. A fejedelem nagy szakavatottsággal beszélt e tárgyról és saját gyűjteményeiről is az állattár tisztviselőivel, a kik őt kalauzolták. Elmondotta, hogy ha Magyarországon tartózkodik, kirándulásai alkalmával rendszeren gyűjt lepkéket, melyeket dr. Lendl Adolf intézetébe küld preparálás végett. Most legutóbb gömörmegeyi birtokán gyűjtött több fajt. — Ugyancsak behatóan tanulmányozta a fejedelem a múzeum madárgyűjteményét is, melyben a fejedelem kijelentette, hogy a jövőben is alkalmat keres a Magyar Nemzeti Múzeum zoológiai gyűjteményeinek tanulmányozására és meglepetésüek adott kifejezést az itt talált gazdagság és a ritka kincsek sokasága fölött. Az ő pillangó-

és madárgyűjteményein kívül különösen nagyszabású herbáriuma érdemel megemlítést. A növények legnagyobb részét szintén 6 maga gyűjtötte és közelebbi tanulmányozás céljából üvegházakban tenyészté azokat.

— **Jubiláló tanárnő.** *Décsey Janka*, a budapesti áll. felső leányiskola tanárnője, most töltötte be szolgálatát 25. évét. Ez alkalommal az intézet tanári kara és növendékei lelkes ünnepélyt rendeztek. Az ünnepély folyamán a jubiléumnak átadták *Wlassics* miniszter elismerő levelét és a tanári kar ajándékát. Az ünnepély végén a növendékek a „Hymnust” énekeltek el.

— **Toldy József tiszti főügyész** ma délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra. A gyászházban, melynek gyászlepelével borított udvarán állt a koporsó, *Lollok Lénárd* lipótvárosi plébános végezte a szertartást. A gyászoló közönség soraiban voltak: *Márkus József* főpolgármester, *Rózsavölgyi Gyula* h. polgármester, *Leövey Sándor*, *Vajda Ottó* és *Heinrich Gusztáv* miniszteri tanácsosok, *Gelléri Szabó János* kuriai bíró, *Hegedűs Loránt*, *Heltai Ferencz*, *Radocza János* és *György Elek* orsz. képviselők, *Sárkány József* a kir. tábla alelnöke és mások. A gyászszertartás befejezésével megindult a menet a kerepesi-uti temetőbe, ahol a halottat a főváros által felajánlott diazírban temették el.

— **Egyetemi élet.** Az *Egyetemi Kör* tegnap este tartott bizottsági ülésén megalakította tisztikarát. Elnök lett: ifj. *Mihályi Péter*; alelnök: *Benárd Gusztáv*; főtitkár: *Tahy Endre*; elnöki titkár: *Csordás Elemér*; főjegyző: *Mokry Ferencz*; főpénztáros: *Kárpáti Zoltán*; háznagy: *Samu János*; főkönyvtáros: *Grofszik Gyula*. Az „Egyetemi Lapok” szerkesztője *Brázovay Kálmán* lett. Az érdekcsoportok képviselői közül kilenc nemzeti pártit és *Hamvay Ödönt*, a függetlenségi párt főtitkárát, rendes bizottsági tagul igazolták. A bizottság dr. *Weyner Emil* sebész-bőrorvost és dr. *Wildner Bertalant* egyhangulag a kör rendelő-orvosává választotta meg. A bizottság elhatározta továbbá, hogy 1000 darab 2 korona értékű részjegyet bocsát ki és az ezekből befolyó 2000 koronát a kör bebutorozására fordítja. A kibocsátott részjegyekből évenként 100 darabot sorsolás útján beváltanak.

— **Bethlen Gábor szobra.** *Bethlen Gábor* erdélyi fejedelemnek Nagynyenyeden felállítandó szobor alapja javára országos gyűjtés útján 1900 szeptember 15-éig 6410 korona 29 fillér gyűlt össze.

— **Kereskedelmi esti tanfolyamok.** A kereskedelmi szakműveltséget terjesztő egyesület kereskedelmi és nyelvi tanfolyamain a budapesti kereskedelmi és iparkamara alapítványi helyére 5 hallgató teljes tandíjmentességgel fölvehető. Személyes megkeresésre az egyesület ügyvivő titkársága (VII. Vörösmarty-utca 42.) szívesen nyújt felvilágosítást.

— **Művészetünk a külföldön.** A magyar művészet nemcsak a párisi kiállításra vonta magára a külföldi figyelmet, hanem azóta folyton foglalkoznak a legnevesebb kritikusok a mi szépen fejlődő képzőművészetünkkel. Hasábos cikkeket olvashattunk a *Figaró*-ban, a *Temps*-ban, *Siecle*-ben s a francia művészeti szervekben a grand Palais magyar osztályáról. Leg-

ujabban pedig a világ legtekintélyesebb művészeti folyóirata, az angol *Studio* közlő szeptemberi számában szép képeket a magyar művészekről és előre jelzi, hogy csoportunkkal bővebben fog foglalkozni. Nagyon erős munkának itéli *Szilksay Ferencz* *Tavaszi regé-jét* és *László Fülöp XIII.* *Leó* pápájának rajzvázlatát. E két utóbbi művet nagyon szép reprodukciókban hozza is.

— **A persa sah Budapesten.** A persa sah budapesti tartózkodásának végleges programját *Szell Kálmán* miniszterelnök Bécsben fogja *Nerimán* khánnal megállapítani. A Magyar Lejáratoló és Pénzváltó Bankhoz a persa sah részére egy hitellevél érkezett *Teheránból*, melyet a persa császári bank állított ki egy millióról. Ez az egy millióról szóló hitellevél a sah nevére szól, de a rendelkezés azokra a miniszterekre is kiterjed, a kik öt európai utjában kísérik.

Bécsből értesítene, hogy a *Wiener Abendpost* meglehangú cikkben üdvözli a holnap érkező persa sahot, a kit mint a hatalmas persa birodalom kulturális föllendülésének legtevékenyebb előmozdítóját ünnepel. A sah át van hatva attól a törekvéstől, hogy magát és Persiát állandó érintkezésben tartsa Európával és nyugat hatalmaival a barátságos viszonyt fűtartsa. Ezért nyugati utján úgy az uralkodók, mint a lakosság rokonérzése kíséri. A sah Bécsben is arra a szíves és tiszteletteljes fogadásra fog találni, a mely oly régi hatalmas birodalom uralkodóját megilleti.

— **Ujból anarchista.** *Visentini* Pietro olasz kőfaragó-munkást feljelentették, hogy az olasz király meggyilkolása után oda nyilatkozott, hogy *Umberto* sorsát megérdemelte. Emiatt bűnügyi vizsgálatba került, de bizonyítékok híján felmentették. A vizsgálat során megtartott házkutatás alkalmából azonban anarchista lapokat találtak nála, a miért a főkapitány kitiltotta a fővárosból és hazájába toloncoltatta.

— **Szibéria — Budapest.** *Szochaczewszky* Sándor híres lengyel festő, a ki huszonhét esztendővel töltött Szibériában, arról képsorozatot festett, a melyek nagy feltűnést keltettek mindazokon a helyeken, a hol ki voltak állítva. Ezek a képek legközelebb a Múcsarnokban, vagy más alkalmas helyen lesznek láthatók.

— **Véres pisztolypárbaj** volt ma délután 5 órakor a kis-pesti Lövdében. Mint ellenfelek *Latinovics* Ernő országgyűlési képviselő és *Farkasházy-Fischer* Zsigmond dr. állottak egymással szemben. A párbaj oka hírlapi polémia volt. *Farkasházy* segédei, dr. *Haberfeld* Marczel és *Gáspár* Arthur hírlapíró, kardpárbajt proponáltak, míg *Latinovics* segédei, *Posztóczy* Iván és *Liphay* Béla, tekintettel felük béna karjára, pisztolyt kívántak. A párbajt simacsövű pisztolyokkal vívták, egyszeri golyóváltással, 30 lépés távolságról. Az első lövést *Farkasházy* tette. A golyó *Latinovics* jobb karjába fúródott és azt végighasította. A súlyosan sérült *Latinovicsot* a *Ferencz-József* kórházba szállították.

— **Don Juán az istállóban.** Az újvidéki botránykrónikának ez idő sze-

rint igazán van min rágódnia. A mint levelezőnk írja, egy ottani uri családhoz tartozó kisasszony megszökött a kocsisal. A kisasszony mamája vette észre, hogy a leánya egy ismeretes angol regényt szándékozik a kocsisal eljátszani és azt hitte, hogy a libériás *Don Juán* elbocsátásával megtette kötelességét. Csak hogy nagyon csalódott, mert néhány nap múlva a kocsis után szökött a kisasszony is és most *Temerinben* „együtt élnek szerelmükben boldogan.” Emeli az eset regényességét az a verzió, hogy a szerelmes legény inkább lovag, mint kocsis, amolyan átöltözött mesebeli királyfi, felsőbb rangú, vagyonosabb tiszt gyermeke és így a szökevények sorsa még rózsássá is fordulhat. Egyelőre az „Álarcos bál”ból éneklék a jó újvidékiek, hogy:

„Valóban szép ez a történet,
Lesz mit beszélni a városban!”

— **Életunt fuvaros.** *Kossinszky* Fülöp 62 éves fuvaros, a kinek a kőbányai Bánya-utca 27. szám alatt levő házában van a telepe, ma délben istállójában fölakasztotta magát s mire észrevették, halott volt. A jó mód hírében álló ember kiküldte az istállóban volt kocsisait, azután magára reteszelve az ajtót, elkövette tettét. Holttestét a bonczoló-intézetbe vitték.

— **Fináncz kalandja.** *Szabó* József pénzügyőr az Erzsébet-királyné-uton, a körvasut első hidjánál állt őrszemként tegnap éjjel. Egyszerre csak két munkás állt eléje és rárohant, hogy köpenyét és fegyverét elvegye. *Szabó* azonban még jókor kibrántotta oldalfegyverét és mindkettőre súlyos csapást mért. Erre a két éjjeli támadó futásnak eredt. Csakhamar visszajöttek — hárman. Ekkora fináncz elsütötte fegyverét, mire a támadók véggépp visszavonultak. A rendőrség nyomozást indított az ügyben.

— **Elfogott tolvajnö.** Veszedelmes csalónöt fogott el a rendőrség tegnap *Durcsi* Verona 20 éves cseléd személyében. Fél éve annak, hogy a fogházból kikerült s azóta folyton lopott. Legutóbb a *Csengery-utca* 25. szám alatt lakó *Sándor* Ferencz hentesmesternek lakásába batolt be és az ott talált elvihető dolgokat magához véve elillant. A kár mintegy 800 korona. Mire a gazda hazaérkezett, a lakás ki volt fosztva. A rendőrség *Durcsi* Marit hamarosan letartóztatta és ma átadta a vizsgálóbírónak.

— **Bányászereposztatlenség.** Ma reggel a brüxi kőszénbányatársaság *Frisch Glück* tárnájában *Dux* mellett gáz-explozió következtében 12 ember, köztük az üzemevezető, súlyosan megsebesült, midőn azzal voltak elfoglalva, hogy egy szénüregben eloltsák a kitért tüzet.

— **Tizenhatesztendő gyilkos.** Fialtal gyerek ül az éjjel óta a rendőrség börtönében. Veszedekes hevében leszurta játszótársát, egy 17 esztendő hentesinast. A fiu megtörve, bűnbánóan mondja el apróra a gyilkosság részleteit és sirva emlegeti szerencsétlen áldozatát.

Az elmúlt éjszaka disznóölésre készültek *Pray* Ferencz hentesmester VI. Röpentyü-utca 8. szám alatt levő udvarán. *Drabik* Sándor 16 éves kocsisfiu, a ki *Stohl* Imre, *Lehel-tér* 6. szám alatt lakó hentesnél volt alkalmazva, szintén ott volt a legények között. Vele üzték a legtöbb tréfát,

mert egyik füle hiányzott, azt ugyanis még gyermekkorában verekedés közben harapta le valaki. *Viski* Gyula 17 éves hentesinas volt valamennyiök között a legpajkosabb és egyre kiáltozta:

— *Te félfültü!*

Drabik egy ideig hasonló csufnevekkal tréfásan felelt, de utóljára megharagudott és megütötte *Viskit*. Ez pedig viszont bele akarta lökni társát az öléshez készített teknőbe. A többiek nagyot nevettek ezen az ötleten. *Drabikot* pedig előntötte a vér s vak dühében felkapta a kikészített disznóölő kést és *Viski* hasába döfte. A szerencsétlen fiu rögtön összeesett, a vér csak úgy patakzott belőle és aztán néhány percnyi hörgés után meghalt. Hamarosan orvost is hívtak, de ez már csak a beállott halált konstatálta. — A rendőrség emberei is megjelentek a helyszínén és elfogták a fiatal gyilkost, a kit a főkapitányságnál *Farkas* Lajos dr. rendőrtanácsos hallgatott ki. A tanuk: ifjabb *Pray* Ferencz és *Varga* Ferencz hentessegédek is megerősítették a vádolt előadását.

— **Rendőri hírek.** *IIárom* késelő, *Riedl* Sándor gépszereelő, *Dániel* István kőműves és *Hojer* Imre bérkocsis az este a Béla király-ut 49. sz. a. levő vendéglőben mulatoztak. A mulatság gyászosan végződött. Összeverekedtek és alaposan megszurkálták egymást. *Hojer* és *Dániel* több sebből vérezve a *Szent János-kórházba*, *Riedl* pedig a rendőrség pártfogása alá került.

— **Öngyilkosság.** *Lerner* Bernát 60 éves kertész ma délután ittas állapotban *Jókai-ut* 7. sz. alatt felakasztotta magát. Mire észrevették, meghalt. A bonczoló-intézetbe szállították.

— **Öngyilkossági kísérlet.** *Wildenbauer* József 37 éves napszámos, *Ganz-utca* 17. sz. alatti lakásán ismeretlen okból megmérgezte magát. Az irgalmasok kórházába vitték.

— **Leesett az emeletről.** *Lustig* József hordárnak 6 éves hasonló nevű fia ma délután a *Váci-körut* 55. szám alatt levő házában játék közben leesett a II. emeletről. Súlyosan sérülve, az agyrázkódás tünetei között, vitték föl szülői lakására.

— **Hirtelen halál.** *Pálmafay* István magánzó ma délután *Csengery-utca* 56. sz. alatti lakásán hirtelen meghalt. A halál oka valószínűleg szívizéhihűdés. A bonczoló-intézetbe vitték.

Olvasóinkhoz.

Az évnegyed végének közeledtével mindenekelőtt örömmel nyilváníthatjuk a fölött, hogy a **Magyar-ság**-hoz első számától fogva híven csatlakozott az olvasó-közönség s így önzetlen, hazafias törekvésünket fölismerve, hozzájárult a **Magyar-ság** megerősödéséhez.

Olvasóinkat pedig őszintén biztosíthatjuk, hogy kitűzött célunkat, a mely a magyar nemzeti eszmének minden idegen békótól és befolyástól való megszabadításában összpontosul, lankadatlan buzgalommal törekvésünk elérni.

E törekvésünkben segít bennünket az a függetlenség, a mely politikai, társadalmi és közgazdasági tekintetben a **Magyar-ság** lelke.

A **Magyarság** nem ismer fészélyező kérdéseket és mellék-telketeket, tehát minden irány-ban és mindenkor kimondhatja az igazságot s e célra magunk köré gyűjtjük azokat a szellemi erőket, amelyek csak ott tudják magokat igazán otthon érezni, a hol semmiféle kötetlen sem hálózta körül meggyőződésüket.

Igy minden napnak igaz és hű tükrét adhatván, építhetjük föl azt a közszellemet, a mely a magán és egyéni érdekek, a jogtalan kiváltságok, a káros monopóliumok ködét szétkergetve, megmutathatja s látni tanítja általánosan a közérdeket mind politikai, mind társadalmi tekintetben.

A **Magyarság** tehát elérni kívánja a nemzeti szellem és nyelv egységét, a mely rendíthetetlen alapja az államépületnek s kívánja elérni a negyvennyolcadiki törvényhozás lelkének a társadalomba való behelészését, mert csak így érhető el a magyar társadalomnak új életre keltése.

A ki figyelemmel kísérte a **Magyarság**-ot, meggyőződhetett róla, hogy ideális célja felé való haladásában nem tántorodott meg s a zászló becsületéért mindenkor készen áll a nemzeti munkára, küzdelemre.

Azért intézzük e sorokat olvasóinkhoz, hogy a közérdekért tovább is támogassák törekvéseinket, a melyek a lap címében nyerne ki-fejezést.

A

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap reggel, nyolcz, szükség esetén több oldal terjedelemben.

Felelős szerkesztő:

BARTÓK LAJOS.

Kiadótulajdonos:

Werböczy könyvnyomda r.-társaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Epesten, IV., Vármegye-utca 11-13.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva	
Egy hónapra . . .	1 korona — fillér.
Negyed évre . . .	3 " — "
Fél " . . .	6 " — "
Egész " . . .	12 " — "
Vidéken, postai küldéssel	
Egy hónapra . . .	1 korona 20 fillér.
Negyed évre . . .	3 " 60 "
Fél " . . .	7 " — "
Egész " . . .	14 " — "

Egyes szám ára 4 fillér.

Kapható minden dobánytőzsdében és az utcai elárúsítóknál.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember hó 30-án lejár arra kérjük, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében förnakadás ne történjék.

Különösen figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy úgy az előfizetés megújításánál, valamint minden reklamációjuk, lakhelyválto-

zás és a lap szétküldésére vonatkozó egyéb fölszólalásnál egy ozimszalagot mellékelni sziveskedjenek.

Ha a lap esetleg elkésve érkezik, vagy egy-egy szám eltéved, úgy leghelyesebb egy levelező-lapon a **Magyarság** kiadóhivatalát (IV. Vármegye-utca 11-13. szám) erről azonnal értesíteni, a mely nyomban intézkedik a panasza orvoslása iránt.

Köllő Miklós halála.

A szerencsétlen véget ért szobrász holttestét ma este helyezték ravatalra a kerepesi-uti temető halottas-házában. A holttestet a család kérelmére nem bontották fel. A jeles szobrász földi maradványait holnap d. u. 4 órakor temetik el a kerepesi-uti temetőben.

A művész családja a következő gyászjelentést teszi közzé:

Ifj. várdódi Köllő Miklósné szül. Herman Lujza egy a saját, valamint az elhunyt szülői, idősb várdódi Köllő Miklós és neje szül. Borsos Juliánna, testvérei: várdódi Köllő Ignác, Rózsa, Tamás, Juliska és Terike és az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy felejthetetlen jó férje, a legjobb fiu, illetve testvér és rokon, ifj. várdódi Köllő Miklós szobrász-művész folyó hó 17-én délután 1 órakor, tevékeny életének 39-ik, boldog házassága 8-ik évében, rövid szenvedés után az Urban elhunyt. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 20-án délután 4 órakor fognak a kerepesi-uti temető halottas-házában, a róm. kath. egyház szertartása szerint, beszenteltetni és ugyanazon temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmiseáldozat az elhunyt lelki üdvéért folyó hó 21-én reggel 9 órakor az erzsébetvárosi plébánia-templomban fog az egék urának bemutatni. Nyugodjék békében! Az elhunyt művész barátai közül Zala György és Tetsch Ede ma Rózsavölgyi Gyula alpolgármestert megkérték, hogy a főváros adjon Köllő Miklósnak diszinhelyet. A kérelem felett a holnapi tanácsülés fog határozni.

Az egyetemi ifjuság holnap délelőtt 10 órakor testületileg vonul ki a ravatalhoz, melyre babérkoszorút helyez, a délutáni temetésen pedig szintén testületileg fog megjelenni.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

Opera.

Szenzációs estéje volt ma a Magyar Királyi Operának. Sietünk hozzá tenni, hogy nagyon szép estéje; mert a szenzációs többnyire a szépnek ellenkezője.

Megint régi darab volt műsoron: az ötvenéves „Lohengrin“-nél és „Troubadour“-nál régibb „Hugonották“. Persze az igazi művészet halhatatlan; a tömördek szépséggel gazdag „Hugonották“ magas értékét éppen az bizonyítja, hogy ma is gyujt és gyönyörködött, — a régi időkbeli viharos sikereit nemcsak muló művészeti divatnak köszönheti. A mai szenzációs estének okvetlenül az volt egyik tényezője, hogy Meyerbeer legértékesebb operája a lelkesedés állandó hőfokán tartotta a közönséget.

A másik — nem: második — ténye-

zője az a német tenorének volt, a ki első felléptével (mint „Lohengrin“) nem tudta minden kritikus hajlamu hallgatóját lefegyverezni. Nos azt hisszük, hogy Dippel András mai Raoulja olyan híres lesz, hogy meghallgatja és — megnézi egész Budapest. A francia történelemből meritett Scribe-féle szövegekönvívöz hiven, minden ízében francia hőst ábrázolt. Alakja, játéka, éneke nemesen előkelő; minden új mozzanatnál harcra vagy önfeláldozásra kész lovagot láttunk Raoul-jában. Alig egy-két mozzanatnál veszi észre a szigorú kritikus, hogy a pose-ban van valami kiszámított, valami teatralis; ilyen volt az utolsó felvonás nagy szerelmi jelenetében az, hogy (a *gesz* dur ária végén) szerelmese helyett a közönség felé fordulva, kitért karral, ég felé emelt szemekkel énekelte a magas *cesz-t*. De megvolt frenetikus hatása: a közönség elragadtatva tombolt, éljenzett, tapsolt, nem törődve azzal, hogy a művész mellett a hősnő tovább énekel. . . Ennél a jelenetnél még nem volt rá eset. Dippel különben játék és ének dolgában egyaránt elsőrangú művész; főleg a IV. felvonásban ragadott magával; ma francia szöveggel énekel (s milyen szép francziassággal: „Ah, quel transport!“) s csak az zavart néha, hogy az orrhagyon kijött szóttagoknál az énekhang is orrhaggyá változott. De hát ez kikerülhetetlen, s a francia ének stíljéhez tartozik.

Ne feledjük: honnan indultunk ki. A mai nagy sikernek harmadik tényezője is van: az „anyag“ és összetanultság tekintetében egyaránt kiváló itthoni művésztülettünk. Vasquez grófné ideális Valentine-jéről és Payer Margit kecses apródjáról nincs mit ujjat modani; F. Pewny Irén (Margit királynő) szopránja a nagy szünidő alatt teljesen visszanyerte szépségét, kekeddségét. De elő kellene számolnunk Ney, Beck, Várady stb. ismert jeles alakításait is. És nem szabad megemlítenünk legyünk a karnagyot: Kerner Istvánt, a ki itt-ott, úgy látszik, a vendégművész intencziói szerinti tempóban, de valóban nagy odaadással dirigált; a sikernek nagy része illeti meg, bár a közönség csak az énekeseket tapsolta ki megszámlálhatlanul sokszor a függöny elé.

* **Népszínház.** Nagy és díszes közönséget vonzott a színházba a *Toledad* előadása, vagy inkább *Fedák Sári* szereplése, ki mint szerződött tag ma lépett föl először. A fiatal művésznő rövid idő alatt nagy emelkedést ért el pályáján s a kezdet nála a sikert jelenti. Ép természetesség legerősebb jellemvonása, mely a keresettséget nem ismeri, s a mellett gazdag változatossággal dicsekszik a részletekben. Eleven negédsége, itt-ott naiv gyermekdeddsége, egyszersmind temperamentumos mozgékonyasága járul ezekhez; disztigvált s mégis élénk táncmodora, összekötve kellemes énektudással és bahizelő hangbűnással, meghódítja a leghidegebb közönséget is. A mi a fiatal primadonna művészi bevégettségéből még hiányzik, önkényt meghozza a legjobb mester, a gyakorlat; kiváló becse, mint a drágakőnek, a teljes csiszoltság nélkül is megvan s a közönség ezt fölsimerte és szivesen, helyenkint zajosan, fokozódó tetszéssel tapsolta *Fedák Sári*. Társa, *Szirmai*, eléggé ildomosan ját-

szotta a csábító Gastont, ki éppen abban a pillanatban török le, mikor a cél elé érkezik. *Vidor* Antoniója, a ki végre elhódítja *Toledadot* Gaston elől, rokonszenves alak. Több nagyobb szerep *Edmond Audran* fülbe-mászó zenével megkomponált operettjében nincs is. Ha *Toledad*, *Gaston* és *Antonió jók*, akkor az operett sikert ér el, a Népszínházban pedig mind a három szerep kitűnő kezekben van. *Fedák Sári*ban a Népszínház minden-esetre nagy vonzerőt nyert, most csak egy jó tenoristára volna még szükség. Azt állítják azonban, hogy ilyenre alig tudnak szert tenni. Megjegyezzük még végül, hogy *Fedák Sári*t sokszor hívták a függöny elé s szép virágokkal lepték meg.

* **A jó stíl tizparancsolata.** A legkiválóbb német stílisták egyike tiz szabályba foglalta a jó irány szabályait. E szabályok itt következnek:

1. Élet nélkül nincs semmi, tehát az irányban először is életnek kell lenni.

2. Az irányt alkalmazd valamely egyénhez, a kivel magadat megértetni óhajtod. (A kettős reláció törvénye).

3. Mielőtt irsz, képzeld el magadban, hogy adnád elő, vagy mondanád elő tárgyadat. Az irás az előadás utánzata.

4. Miután az író az előadónak sok eszközt nélkülöz, valamely kitűnő előadót kell mintául választani; a másolat mindenestre sokkal halványabb lesz az eredetnél.

5. Az élet gazdagsága a taglejtések bőségével jár. A mondatok hosszúsága vagy rövidsége, az írásjelek, a szavak megválasztása, a szünetek, az érvek egymásutánja helyettesítik a szónoki taglejtést.

6. A körmondatokkal csinján bánjunk. Körmondatokkal olyan emberek éljenek, kik lélegzettel győzik a beszédet is. Legtöbbször a körmondat csupa affektáció.

7. Az irány éreztesse, hogy az író hisz saját gondolataiban, azokat nem csupán kigondolja, hanem át is éri.

8. Minél elvontabb az igazság, a melyet hirdetünk, annál tüzetesebben kell reá előkészítenünk az elméket.

9. A jó prózaistának az eszközök megválasztásában követett praktikája kivált abban kulminál, hogy közel jár a költészet határához, de nem lépi át.

10. Nem okos és nem is illő az olvasótól elkaparítani a könnyebb el-lenvetéseket; az olvasóra kell bizni bölcsességünk utolsó kvintesszenziájának kimondását.

* **Zenemivelők figyelmébe.**

Primavista zongoraelőadásokat rendezett a mult évadban *Bolte* Tivadar budapesti zenetanár (Váci-utca 22. sz.), nagy sikerrel. Az idén is folytatja, hetenként egy estén (6-8 órakor) havi 10 korona részvételi díj ellenében, okt. 1-jétől számítva. — Rendez *Kamarazene*-olvasóestéket is ugyanolyan időben, havi 8 kor. díj ellenében; hangjegyekről, hangszeréről *Bolte* ur gondoskodik.

* **A Kisfaludy-Társaság és Kisfaludy sirja.** A kerepesi-uti temetőben felásandó sírok között van tudvalevőleg *Kisfaludy* Károlyé is. Ez alkalommal a Kisfaludy-Társaság elhatározta, hogy gondoskodni fog a halhatatlan költő hamvainak megőrzéséről is. Addig is, a mig ebben a tárgyban ülést tartanak, *Beöthy* Zsolt, a társaság elnöke, átirt a főváros tanácsához.

* **„Fiume“.** Nagyon érdekes, szép illusztrációkkal gazdag, nagy alaku folyóiratot indított meg *Kompóthy* Tivadar, a ki husz évvel ezelőtt a tengerhez irta lendületes verseit, azóta pedig mint publicista mindig régi szerelmét: a ton-

gert s ezzel a magyar tengerészet érdekeit szolgálta. A világkereskedelem s a külföldi magyarság mellett nagy szeretettel foglalkozik új lapjában a tengerészet magyar hőseivel is (minők Magyar László, a volt bihéi alkirály, Peterdi István, Kardos László stb.). Ajánljuk olvasóinknak és családok figyelmébe; előfizetési ára félévi 3 frt, a szerkesztő nevére Fiuméba címzendő.

* **Japán színészek Budapesten.** A Vigszínház vezetősége — hír szerint — lépéseket tett Párisban, hogy az ott működő exotikus japán társulatot, Sada Yaccoval egyetemben, néhány vendég szereplésre megnyerje. A megindított tárgyalások valószínűleg eredményesek lesznek s így a budapesti közönségnek az idei évad során alighanem alkalma lesz a „japán Duse“-t a Vigszínház színpadán üdvözölni.

SPORT.

∞ **Footballjátékok a mentőkért.** A Sport-Világ szerkesztősége a Pálya-Szövetséggel egyetemben okt. 15-ikére nemzetközi football-tornát ír ki, melyben felszólítja a kontinens s első sorban hazai egyeleteinket, hogy leghumánusabb intézményünk, az „Önkéntes Mentő-Egyesület“ javára rendezendő labdarugó-mérkőzésen résztvegyenek. A győztes csapat, a propozíciók szerint, 300 korona értékű ezüstserleget és a Sport-Világ 11 diszitett ezüstérmét, a II-nak helyezett legénység 100 korona értékű tiszteletdíjat, minden egyes tagja pedig a Sport-Világ ezüst-érmeit nyeri. A football-torna előmérkőzések, selejtező, osztályozó és döntő mérkőzésekből fog állani minden egyes tetszés szerinti számban hatos csapatokat állíthat ki, egy kapuvéd, két védő és három csatázó személyében. Nevezési zárlat október 10; nevezési díj 10 korona csapatonként. Ezen nemzetközi viadal már annyiban is az érdekelttség jellegével bír, mivel ez lesz Magyarországon az első football-mérkőzés hatos csapatokkal.

∞ **A Magyar Úszó Egyesület** folyó hó 23-án, vasárnap délután fél 3 órakor tartandó nemzetközi atlétikai és kerékpáros-versenyének nevezései fényesen sikerültek. A 100 yardos vándordíj eddigi győztesein, Koppán, Speidl, Stein és Helmichen kívül részt vesznek Lucius, Gruber, Herzog, Kornai. Elite-társaság találkozik a 8045 m. síkfutás-bajnoki versenyben, hol a bécsi Wraschtil, ki Magyarország bajnoka 1000 méteren, Sax, ki eddig veretlen, a prágai Wolf, Speidl, a nemzetközi bajnok, Puri, Górká és mások fognak küzdeni a bajnoki címért. A többi számok, hol igen sok új erő nevezett, roppant érdekfeszítőnek ígérkeznek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Papp Béla megkegyelmeztetése.** A kir. kuria kegyelmi tanácsa — jogászai körökben elterjedt hírek szerint — kegyelemre fogja ajánlani a szatmári bűnpör hősei közül első helyen Zsoldics Mihályt, a büntetett közvetlen elkövetőjét, mint a ki csak eszköz volt és súlyos kényszer alatt állott; másodsorban Papp Bélát, mert a kuria elvi ellensége a halálos büntetésnek. A bűnpör iratait különben az igazságügyminiszter a kegyelmi tanács javaslataival és saját véleményével ma terjesztette föl a kabinetirodához, honnét két-három hét alatt kerülhetnek vissza, a mikor a király döntésével ellátott iratokat leküldik a törvényszékhez, az ítéletet pedig kihirdetik a bűnösök előtt. Papp Béla tartalékos tiszt volt és ez a körülmény is hozzá fog járulni ahhoz, hogy nem kerül bitófára.

§ **A mulatás vége.** Nagyon a pohár fenekére nézett tavaly ifj. Hegedüs János kismémedi 19 éves suhanc és duhajkodni kezdett. A vele mulató Kovács (Tóth) András hiába csitította, csak azt érte el vele, hogy részeg pajtása ellene fordult, annyira, hogy kénytelen volt a kocsmát elhagyni. De balvégzete még aznap este összehozta Hegedüssel, a ki alig látta

meg ellenfelét, nekiment és késével mellbe szurta, mely szúrás következtében Kovács meghalt. Maült törvényt Hegedüs felett a pestvidéki törvényszék esküdtszírája, mely előtt halált okozó súlyos testi sértés büntetével vádolva állott. A tanúk és orvosszakértők kihallgatása után, a kiknek vallomása a vádlottra terhelő volt, a perbeszédre került a sor, a melyek után az esküdteknek a kérdéseket adták fel. Az esküdtszírág vádlottat halált okozó súlyos testi sértés büntetésében bűnösnek mondotta ki és ez alapon a törvényszék másfél évi börtönrre ítélte, melyből a vizsgálati fogsággal 2 hónapot kitöltöttnek vett, azonkívül pedig 218 K. 40 fill. kártérítésre kötelezte. A védő semmisségi panaszt jelentett be, melynek elintézéséig az ítéletet szabadlábra helyezték.

§ **Egy párbaj epilógusa.** Deák Ferencz debreczeni törvényszéki aljegyző és Szöllösi György egyéves önkéntes taval egy hölgytársaságban összeveszttek. A szóváltásból tettelegességre mentek át és az ügyet természetesen párbajjal fejezték be. Pisztolyal kezükben álltak szemben egymással és a párvialdal Deák súlyos sebesülésével végződött. A törvényszék ezért Szöllösit 2 havi, Deákot 3 heti állományfogházra ítélte és ezt az ítéletet a kir. tábla, valamint ma a kir. kuria is helybenhagyták.

§ **Az Áldássy-Mészáros ügy.** Ismeretes az a harcz, a melyet Áldássy Imre a Magyar Athletikai Club néhány tagja ellen folytat és a mely már sok dolgot adott a bíróságnak. Nemrég tárgyalta a büntető bíróság azt a becsületsértési és rágalmazási pört, a melyet Áldássy Mészáros Tibor, ellen indított, a ki a provokálást egy Áldássy segédeihez írt levélben azzal utasította vissza, hogy ellenfelét a becsületbíróság diszkvalifikálja. Minthogy pedig Áldássy a Nemzeti Kaszinóban tartott becsületbíróság rehabilitálta, Áldássy Mészárostit nyilatkozataért feljelentette. A tárgyalást annak idején a katonai becsületbírósági határozat beszerzése és új tanúk kihallgatása végett elnapolták. A mai tárgyaláson Mészárostit hallgatták ki, a ki elismeri, hogy a levelet ő írta. Azután a tanúk kihallgatására került a sor. A tanúk közt volt Ivánka Oszkár is, a Nemzeti Kaszinóban ülésezett becsületbíróság tagja. Áldássy tőle sok oly kérdésre akart választ, a melyek az ügyre nem tartoznak és a melyekre a bíró a feleletadását megtagadta. Ivánka kihallgatása

után a tanuzási költségek megállapítását kérte, melyeket a mentő-egyletnek ajánlott fel. Minthogy a katonai becsületbíróság ítéletének kiadását, azzal az indokolással, hogy azt csak a hadügyminisztériumnak tartozik kiadni, megtagadta, az ítélet beszerzése végett a tárgyalást elnapolták.

KÖZGAZDASÁG.

— **A székely ipar érdekében.** Székely-Udvarhelyről távirják, hogy a székely ipar érdekében ma Hollaky Artur főispán elnökle alatt értekezlet volt, melyen Örley János iparfelügyelő és Szakács Péter kamarai titkár fontos iparügyeket terjesztettek elő. Az értekezleten az ipari gőcpontok ipari képviselői voltak jelen. Hollaky főispán a lentermelésről tett kimerítő jelentést, mire Szakács a főispánnak köszönetet mondott, mert a szegény nép ügyét oly rendkívüli ügybuzgósággal karolta föl. Örley és Szakács egyes iparosokhoz kérdéseket intéztek és azok óhajátasait jegyzékbe foglalták, melyeket a kereskedelemügyi miniszternek terjesztenek föl. Az értekezleten bejelentették végre, hogy a malomfalvai 4000 korona államkölcsönt élvezett faipari szövetkezet tegnap beszüntette üzemét. Az értekezlet előtt iparfejlesztő-bizottsági ülés volt. Az értekezlet tagjai holnap Oklánd községbe és onnan a többi székely vármegyékbe utaznak, mivel szövetkezetek és ipartestületek felállítását határozták el.

— **A Biharmegyei Gazdasági Egyesület** ma tartotta választmányi ülését Szabó József elnökle alatt. Tisza István gróf jelentést tett ama küldöttség eljárásáról, melyet a budapesti tőzsde határidő-üzletének szabályozása ügyében küldöttek ki. Ezután felolvasta a képviselőházhoz küldendő felirat szövegét, a melyet egyhangulag elfogadtak és pártolást végett az összes gazdasági egyesületeknek megküldenek.

— **Az állategészségügy államossítása.** Az állategészségügy államossítása tudvalevőleg január elsején lép

REGÉNYCSARNOK.

Leczke.

Írta: Kovács János.

(Folytatás.) (3)

II.

Míg a fiatal pár nászutazott, az alatt az új asszony szüleinek felügyelete alatt ügyes kezek valóságos paradicsommá varázsolták Pesten a Becsey-palotát.

A régi butorokat ujjakkal cserélték ki, a megfakult képek, ha csak nem valamelyik kiváló sarjadékát ábrázolták az ő Becsey-családnak, lomtárba kerültek, a tágas angolkert pedig hasonlónak tették a mesebeli tündérkerthez.

Mindezekből önként következtek, hogy a Becsey Zoltánné szalónja rövid idő alatt a főváros kitűnőségeinek vált kedves találkozó helyévé.

Időközben Becsey ur rövid parlamenti tevékenység után letette mandátumát, de nem lett főispán. Illetékes helyen úgy vélekedtek, hogy kiváló képességeit, széleskörű tapasztalatait nagyobb mértékben értékesítheti a központban, minek okáért miniszteri tanácsossá nevez-

ték ki, a mely tisztséggel tudvalevőleg szintén méltóságos cím jár.

A tanácsos ur, mint valódi gentlemanhez illik, el volt ragadtatva, látva a hódítást, mit bájos, ifjú felesége a társaságban nap-nap után véghezvisz. S ömeltósága valóban értett is hozzá, mint kell egy igazán nagyuri hölgy szerepét betöltenie; legádázabb ellensége sem merte volna föltenni a fiatal asszonyról, hogy még alig egy év előtt egész ábrándvilágát az a kérdés töltötte be, miképpen derítse majd fel professzor-férje homlokát, a mit azok a vásott nebulók ott az iskolában sokszor redőbbe borítanak; meg aztán hogyan kerülje el férjeura haragos tekintetét, ha néha megesisik — otthon a mamával is megtörtént nem egyszer — hogy a kis gazdasszony (bizonyosan így fog évelődni férjje) már megint elszóta a levest...

S mégis most, egy évi ünnepeltetés után, ömeltósága mintha megint foglalkozna ilyen gondolatokkal. Ugy érezte, hogy lelke gyakran elkalandozik a kis tanári kuria illatos rózsafái közt, az árnyas lugasban, a hol...

De aztán egyszerre visszapanaszolta gondolatait a fényes termekbe, a hol fény, pompa, minden, mintha csak azért látszott volna

lenni, hogy ömeltóságának még csak eszébe se jusson arra gondolni, hogy mindez másképp is lehetett volna...

Pedig azok a fényes termek mégis üresek voltak; az udvarlók bókjai kezdtek unalmassá válni s hovatovább egy nagy ür körvonalai bontakoztak ki a káprázatból: a fiatal asszony kezdte érezni, hogy nem boldog...

— Kedvesem, — jegyezte meg egyszer a tábornokné, ki a fiatal nő iránt igaz jóindulatot érzett, — bármennyire igyekszik is az ellenkezőt mutatni, én úgy látom, hogy maga nem boldog — no, no, ne nézzem rám olyan ijedten, mint a kit csinytevésen érnek. Ismétlem, hogy maga nem boldog, legalább abban az értelemben, a hogy én felfogom. Már hetek óta kísérem figyelemmel az én kedves kis barátnőmet s azt hiszem, helyes nyomon vagyok...

— De tábornokné!...

— No csak semmi ellenvetés. Hallgasson meg türelemmel, higgye el, szavaim őszinték, a minthogy magával szemben nem is lehetne másképp. Lásza, én jól tudom, hogy férje igen derék uriember, a kit talán igen sokan irigyelnek bájos kis feleségétől. Ő gazdag, régi neves ősök sarjadéka, kit nem egy

főuri család szívesen látott volna tagjai sorában. De ő boldognak érzi magát egy szerény kisvárosi tanár leányának oldalán s ebben a nagy boldogságában elfeledkezett arról, vagy talán nem is tudta, hogy abban a légkörben, melyből drága kis feleségét, miként egy mesebeli királyfi, a tündérpalotába hozta, másképpen szeretnek s csak úgy válnak boldog asszonyokká, ha férjje ezt a szerelmet, ha utólag is, a maga számára ápolja... Ő azonban ezt nem tette; megelégedett azzal, hogy ő szereti a feleségét s szinte kárörömmel nézi, hogy milyen sokan homlanak utána...

Itt egy kis szünetet tartott a tisztas matróna, nyilván azért, hogy jobban megfigyelhesse a hatást, mit szavai a fiatal asszonyra tettek, a ki kezeibe temetve arcját, némán ült helyén s csak keblének szakgattott zihálása árulta el, hogy a halottak mély hatással vannak rá...

— De azért nem kell eleséggedni, kedvesem — vette föl ismét a szót a tábornokné — majd megváltozik minden; ismét földerül még az én kis barátném arca, nem színből, mint most, de szívből. Igen, igen, majd ha megjön az a várva-várt vendég...

(Folyt. köv.)

életbe. Darányi Ignác földmivelségi miniszter már megküldötte az egyes törvényhatóságoknak azokat a tudnivalókat, melyek az új intézmény behozatalára vonatkoznak. A törvényhatóságok már kiirták a pályázatokat az állatorvosi állásokra. A kérvényeket október 15-ig lehet benyújtani; azoknak, kik jelenleg állomásban vannak, az illető polgármesterhez, az új pályázóknak pedig egyenesen a földmivelségi miniszterhez. Az állami állategészségügyi felügyelők kinevezése novemberig szintén meg fog történni.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közölni teszi, hogy a Zimony-Orsova és Galacz között f. évi márczius 12-ike óta érvényben álló nyári menetrendet — az előrehaladott évadra való tekintettel — f. évi szeptember hó végével a következő módon szünteti meg:

Zimony és Orsova között. Az utolsó felfelé menet szeptember 29-én, az utolsó lefelé menet pedig szeptember 30-án lesz.

Orsova és Galacz között. Az utolsó felfelé menet Orsováról Galaczra és az utolsó lefelé menet Galaczról Orsovára f. évi szeptember 28-án lesz, úgy hogy a f. évi szeptember 30-án Orsováról Galaczra esedékes járat már elmarad.

A megszüntetett nyári menetrend helyett f. évi október 1-től kezdve az egyidejűleg kiadott őszi menetrend lép életbe, mely szerint a gőzösök a zimony-orsovai illetve turnszeverin-galaczi vonalon hetenként két-két járatot fognak teljesíteni és pedig a következő napokon:

I.) **1. Zimony és Orsova között.** Minden vasárnap és szerdán, első menet október 3-án.

2. Orsova és Zimony között. Minden kedden és szombaton, első menet október 2-án.

II.) **1. Turnszeverinből Galaczra** minden vasárnap és szerdán, első menet október 3-án.

2. Galaczról Turnszeverinbe minden szerdán és szombaton, első menet október 3-án.

Kedvező vizállás, illetve időjárás esetén Orsova és Turnszeverin között összekötő hajójáratokat tartanak fenn, a felső és alsó szakaszok állomásának egymásközi forgalmában azonban közvetlen menetjegyeket nem adnak ki.

Közelebbi felvilágosítással az egyidejűleg kiadott menetrend-hirdetmények szolgálnak.

Időjárás.

A hőmérséklet egy kissé mindenütt emelkedett.

Nálunk az idő a tengerpart kivételével mindenütt száraz, derült és meleg volt.

Jóslat: Legközelebb még száraz és meleg idő várható, legfeljebb anyugati határokon esővel vagy zivattal.

Hőmérséklet: Budapest 15.2, Ó-Gyalla 14.4, Zágráb 14.6, Szeged 13.0, Kolozsvár 10.6, Bécs 14.2, Róma 18.9, Berlin 14.8, Páris 15.5, Szent-Pétervár 6.2.

Budapesti gabonatözsde.

Csaknem 50.000 mm. buza kelt ma elszilárd alapirányzat mellett 5 fillérel drágább áron. A legmagasabb ár 7.75 korona, a legalacsonyabb 6.70 korona volt. Ma nagyobb tételek is voltak forgalomban.

Egyéb gabonaneműk közül 3000 mm. rozs 5 fillérel drágábban 6.70-6.95 koronán és egy tétel árpa 6 koronán került eladásra.

4 és fél órák a következők voltak a záróárfolyamok:

Buza 1900. okt.-re	7.55-7.56
Buza áprilisra	7.99-8.-
Rozs 1900. okt.-re	7.06-7.07
Rozs áprilisra	7.39-7.40
Tengeri okt.-re	6.57-6.60
Tengeri máj.-ra	4.94-4.95
Zab 1900. okt.-re	5.21-5.22
áprilisra	5.51-5.52

Budapesti értéktözsde.

Az irányzat ismét némiképp javult, de az üzlet oly csekély, hogy az elért árjavulás részben lassankint ismét elvész. Általában a mai állapotot átmenetinek tartják és ezért a tartózkodás jelen-tékeny.

A helyi értékek piacán a forgalom csekély.

Valuták és ércváltók változatlanok.

A 4 órai záratkör maradt:

Osztrák hitelrészvény	661.75
Magyar hitelrészvény	676.-
Leszámitoló	446.-
Rimamurányi vasműv.	536.-
Osztrák-magyar-államvasut	669.50
Közuti-vasut	603.-
Városi villamos vasut	290.-

Allatvásár.

Kőbányai sertéspiac. Szeptember 19-én. Fialat nehéz (páronként 320 kgron felüli sulyban) 97-98 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 klg.) 96-97 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 klg-ig terjedő sulyban) 98-99 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgron felüli sulyban) 96-97 fillér. Közép (páronként 240-260 kgr. sulyban) 95-96 fillér. Könnyű (páronként 240 klg-ig terjedő sulyban) 94-95 fillér. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

Budapesti sertéskonsumvásár. Szept. 19-én. Készlet 719 drb, érkeztet 286 drb, összes felhajtás 1005. Elszállított budapesti fogyasztásra 750 drb, eladatlanul visszamaradt 255 drb. Napiárak: 120-180 kgmos sulyban 92-96 fillér, 220-280 kgmos 96-100 fillér, 320-380kgmos 96-100 fillér, öreg nehéz 88-92 fillér, malacz - fillér. A vásár hangulata élénk.

SZÍNHÁZAK.

(Csütörtökön, szeptember 20-án.)

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Bajazzok.

Dráma 2 felv. Szövegét és zenéjét írta Leoncavallo R. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Nedda	Szilágyiné
Canio	Alberti
Tonio	Takáts
Beppe	Váradi
Szilvio, pór	Kertész
1) pór	Ney B.
2) pór	Kiss

Utána

Zulejka.

Ballet 3 képb. Szövegét írta Brüll Jenő. Zenéjét szerzte Stern Ármín.

Kezdeté 7 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Párisi élet.

Operette 4 felv. Irta Meilhac és Halévy. Fordította Reiner Ferencz.

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Fernand házasodik.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Feydeau. Fordította Fáy J. Béla.

Kezdeté fél 8 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Lear király.

Dráma 5 felvonásban.

Személyek:

Lear	S. Zacsavay
A francia király	H. Orváth
A burgundi fejedelem	C. Ászár
Cornwall	H. Stényi
Alban	So mló
Kent gróf	Be. Csényi
Gloster	Egr. Essy
Edgard, fir.	Mil. Ályfi
Edmund	Gye. nes
Aggastyán	Csa. bi
Orvos	Abonyi
Bolond	Visvári
Curán	Falu di
Osvald	Lata bár
Kapitány	Náday
Goneril	Hegyesi
Régaen	Szacsvayné
Cordelia	Török J.

Kezdeté fél 8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Az asszonyregement.

Látványos, zenés bohóság 3 felvonásban. Irta Reiner Ferencz. Zenéjét szerzte Rosenzweig Vilmos.

Kezdeté fél 8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Cyrano de Bergerac.

Romantikus dráma 5 felvonásban. Irta Rostand. Fordította Ábrányi Emil.

Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

A kirchfeldi pap.

Kezdeté fél 8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Páris 1900-ban.

Irta Salamon Ödön.

Kezdeté fél 8 órákor.

Házfelügyelők!

A melyik házfelügyelő hivatását jól betölteni akarja fizessen elő a „**Budapesti Házfelügyelők Lapja**“-ra, mert ebben mindig olyan közlemények vannak, a mire minden házfelügyelőnek szüksége van. A lap minden vasárnap jelen meg. Előfizetési ára negyed évre 3 kor., fél évre 6 kor. Egyes példány 24 fillér. Előfizetőknek a kiadóhivatal (Kerepesi-ut 53.) díjtalanul közvetít házfelügyelői állást.

Legszébb, legkényelmesebb, legolcsóbb társas-utazás Párisba

a világkiállítás megtekintésére a magyar tanulók utazása Párisba,

melyhez tanférfiak, szülők, tisztességes társadalmi állású egyének csatlakozhatnak

Indulás szeptember 29-én külön vonattal. Egy nap és éjjel pihenő Münchenben: visszauton Zürichben. Hét nap Párisban. Utközben is minden igényt kielégítő teljes ellátás. Elegáns szállodák. Szabad belépés a kiállítás területére. Kirándulások p. Versaillesba stb.

Összes költségek III. osztályban 115 frt 50 kr. II. osztályban 145 frt 50 kr. I. osztályban 185 frt 50 kr.

Jelentkezéseket elfogad Budapesten, Zöldfa-utoza 27. sz. I. emelet

PROPPER N. JÁNOS

igazgató.

Bőrbántalmakat, vérbajokat, ideg-betegségeket és gyengeségi állapotokat alaposan gyógyít

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista

oly módszerrel, melyet sok ezer betegnél biztos eredménnyel alkalmazott számos évi kórházi gyakorlatában. **Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerék.**

Lakás: Budapest, VII., Erzsébet-körut 12., I. em. Bejárat a léposónél. Külön váróterem.

Rendel: d. e. 9-3-ig, este 5-8-ig.



Valódi javított

Kapczin-kenőcs Rheuma, Csuz, Köszvény,

ideges főfájás, hülés, idegbaj és mindennemű osontbántalmak ellen kitűnő hatásának bizonyult szer. Egyszeri bedörzsölés után a legkínosabb fájdalmakat és csontbántalmakat megszünteti.

Kis tégely 1 korona, nagy tégely ára 2 korona. A pénz előleges beküldése után használati utasítással bérmentve küldi egyedűt a készítő

SZABADY JÁNOS gyógyszerész Budapest, VII. ker., Damjanich-utoza 2./M.

Herczeg és Horvát

Budapest, Kerepesi-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

A főváros és vidéki közönség egyaránt érzi a rossz pénzviszonyokat! Jelszó: Takarékoskodni kell!

Erre nálunk van alkalom, mert még eddig nem létezett árért adunk el

Szerpentinaljat szövetből	3.50 frt	Szőrme gallér	10 frt és följebb	Angol ruhakelmék	65 kr.-tól 2.20 frt
Lászterből	4.35 frt	Selyem utcai ruha	25 frt	Paplan, legjobb fajta	4 frt
Elegáns nőruha	10-15 frt	Pongis selyemruha	15-20 frt	Selyempaplan minden színben	8.50 frt
Moir selyemalj	9-17 frt	Elegáns őszi kabátok	5-10 frt	Függönyök két ablakra	2.40 frt
Selyembluz minden színben	5 frt	Legelegánsabb gallérok	4-20 frt	Ágyterítő 3 darab	5 frt és följebb

Gyászruhák négy óra alatt elkészítetnek.

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

KIS HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

A kis hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fill., vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül. A kis hirdetésekbe a címet és lakást is bele lehet tenni minden külön díjazás nélkül. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli 'udakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beiktatott. Az Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát. Kis hirdetések félévetnek a kiadóhivatalban, IV., Vármegye-utca 11-13.

Kereskedelmi és Iparkalauz.
Beszerzési források.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:
Szüts és társánál,
Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

Első magyar betűöntő részvénytársaság
Budapest, Desseffy-utca 32. sz. Könyv- és czimírások. Rézlemlő gyártás. Mechanikai műhely.

Kitűnő,
valódiszékelykonyha. Ebéd, vacsora 20 forintért, a Fehérítő szálloda éttermében.
Ürmösinél, Kerepesi-ut.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

H. WEISZ LAJOS
BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 22.
(Telefon-Hírmondó épület).

Saját gyártmányu férfi- és fiu-ruha nagy raktára.

Mérték szerinti megrendelések a legújabb divat szerint a legjobb minőségű kül- és beföldi gyapjúszövetekből a legegységesebben eszközöltek, feltűnő olcsó árak mellett.

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Budapest, IV., Keoskemeti-utca 6. sz. I. em., ajánlják dusan felszerelt raktáraikat, sajátkészítményű fa- és kárpitos munkákban.

Nagy iskola-táska vásár

Leitner M. L. és fia
papírkereskedésében,
BUDAPEST,
V., Váci-körút 18. sz.

Tengerifü 3 részű csinva-matracz 3-50 kr. 2 személyes atlasz cachemir-paplan 3-50 kr (varrás nélkül), négy gombhoszu finom nyulékony bőrkeztű 78 kr. Szövött tiszta selyemkeme mint Taffet és brocat átlag 88 kr.
Kapható, míg a készlet tart, **Steiner Simon verseyárházában Király-utca 34. sz. a.**
Kérném a czimre ügyelni!

Lószőrmatracz
3 részű 15 kg. súlyban csinvaiból 14 forintért kapható, míg a készlet tart.
Budapest, IV. ker. Teréz-körút 36. sz. a kárpitosnál.

Kész
konyha-berendezés
állandó raktára
BÖLEJÓZSEF
asztalos-mesternél,
Budapest,
VIII., Stáhl-utca 1.

Alapítattott 1871.
BLÁZEK ADOLF
kéményes és műköszőrüs
BUDAPEST,
IV., Eskü-ut 5. szám.
Főherceg Klotild palota,
Kossuth Lajos-utca folytatása.

10 forint

remek szabásu férfi-öltöny, mérték után, valódi gyapju-szövetekből

Grünfeld Ignác
férfi-szabó,
Budapest, Népszínház-utca 27. Vidékre minták bérmentve. 752 k

Mosó- és tisztító-intézet jó forgalmu helyen eladó. Népszínház-utca 18. 7546

Okmányszövő Vállalat!
Menyasszonyok.

Völegények.
Az Orsz. Esketési Ügyvivőség Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz., mindenféle okmányt megszerez. Keresztülviszi és elvállalja a házassági dispencziókat, névmagyarosítást, mindenfajta tiszti és katonai ügyeket, utlevél, állampolgárságot, örökbe fogadási ügyeket és különböző engedélyek megszerzését jogtanácsosa segítségével. — Beszerzi a házasságkötéshez szükséges összes okmányokat, engedélyeket, elvégzi a kihirdetés körüli utakat. Amerikai s minden külföldi megbízásokat lebonyolít. Ügyvivő: Kisteleki J. Szegényeknek ingyen áll rendelkezésére a vállalat

Kitűnő átjatszott
ZONGORA
igen jó karban, 150 frtért eladó. Bövebbet Hevesi Balázs utóda Harkai M. zongoragyárosné, állami iskolák szállítója. Budapest, Károly-körút 10. sz. 72

Csemegeméz.
800 kilogramm elsőrendű pergetett tiszta fehér havasi méz, vasuti állomásig szállítva, 55 frtjával eladó. 5 kilós postacsomag bérmentve 3 frt 50 kr. Tiszta méh-viaszkilója 1 frt 60 kr. **Kay Józsefnél Német-Mokrán,** p. Királymező (Máramaros m.) 7557

17 frtért
egy nagy fuvar, négy teljes méter

kemény tűzifa,
száraz bükk- és gyertyánfa vegyesen,

4 méter puhafa
15 forint,

felaprítva, szállítva és pin-czébe hordva. Legjobb minőségű porosz kőszén szakkokban és fuvarban.

Megrendelések
Freud Lajos
(ezelőtt Freud és Duma)
tűzifa-kereskedőhöz,
V., Felsőrakpart 7,
intézendők. Telefon 695.

Hajfiatalító.
Biztos és kipróbált szer őszhaj, fejkörpa és hajhullás ellen. 1/4 literes üveg 1 frt 50 kr. Fülöp Gy. (ezelőtt Török K.) Budapest, Kálvin-tér 3. I. 7. sz. és **Török József** gyógyszerésznél **Király-utca 12. sz.** 1036

Pénzkölcsönt
kötelezvényre, több évi lefizetésre, katonatiszteknek (házassági óvadékra és óvadék czéljából is), nyugdíjasoknak, hitvatlanoknak, minden hitelképes egyéneknek előleg nélkül kieszközől a **Pénzügyi Merkur** Budapest, Király-utca 30. (Válaszbélyeg).

Iskolakönyvek

az összes hazai középiskolák részére jó anti-quárus példányokban legolcsóbban kaphatók **KUN S. antiquar könyvkereskedő** üzleteiben: Budapest, IV., Keoskemeti-utca 6. sz. és VII., Erzsébet-körút 33. szám. Mindkét üzletben használt tankönyvek a legmértányosabb áron megvételnek vagy becsérletnek.

Érettségire való magán előkészítés

VI., Andrassy-ut 51.
Előkészítés gymnasiumi, kereskedelmi érettségire, ugyszintén
polgári iskolai vizsgálatokra.
(Ugy helyben mint vidéken.)
Felvilágosítást szívesen ad és programot bérmentve küld.

MAGYAR SZENTKÉP-IPARVÁLLALAT.

A magyar ipar ez ágának hazánkban vallásérköcsi és fontos közgazdasági jelentősége van. Ha a külföldre szivárgó összeg a hazai gyártmányért itt marad: vagyont mentünk meg az országnak; idegen ajku hiveink pedig magyar tárgyú szentképek birtokába jutnak.

Ez eszme által buzdíttatva **Roskovics Ignác** festő-művészünknek a budai királyi palota Szent-István terme díszül festett és több más eredetie sokszorosítási jogát megszereztük s a sorozat elseje gyanánt, nagy és kis formában

SZENT ERZSÉBET, SZENT MARGIT,
továbbá, **Zichy Mihály** egyik remekműve eredetije után,

SZÜZ MÁRIA és szülői
képeit adjuk, szines és fekete nyomásban.

Ezeket követi ugyancsak Roskovicsnak a Mária-radnai templom oltárképeül festett

„ANGYALI ÜDVÖZLET“ (Ave Mária),
továbbá ugyanannak

SZENT LÁSZLÓ és SZENT IMRE
képei és

SZENT ISTVÁN csoportképe.

A nagy képek 32 1/2 cm. széles és 50 cm. hosszúak és fali díszül szolgálnak, a különböző méretű kisebbek pedig imakönyvbe való.

Bövebb felvilágosítással és árjegyzékkel készséggel szolgál

A kiadó: **WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
Budapest, IV., Vármegye-utca 11-13. (saját házában).

MINDENKI

rendelje meg a század leghasznosabb könyvét: a **Kereskedelmi Vegyészeti**

A Kereskedelmi Vegyészeti **nékülözhetetlen** mindeu gyáros, fűszer- és vegyeskereskedő, szatócs, illatszerez, gyógyszerész, orvos, föld- és szőlőbirtokos, kertész, cukrász, korcsmáros, vendéglős, pálinkamérő, fodrász, asztalos és egyáltalában minden kereskedő, iparos és minden intelligens egyéneknek.

Utmutatásai nyomán bárki tekintélyes mellékjövedelemre tehet szert.

Keresetnélküli egyéneknek könnyű és becsületes munka árán biztos és kényelmes keresetforrást nyújt.

Tanításai nyomán minden háztartásnál óriási megtakarítások érhetőek el.

A könyv legújabb kiadása 2 korona 40 fillér, vidékre portómentes beküldéssel 2 korona 75 fillér kedvezményes árért megrendelhető a

MAGYARSÁG
kiadóhivatalában Budapest, IV., Vármegye-utca 11-13.

Butor.
Alig használt hálósza-butor röglőni elutasítás miatt mindenáron eladó. Sándor-utca 38., földszint 7559

Elvállal mindennemű **épületmunkákat,**
házak
jókarban tartását,
csekély átalányösszeg mellett.

Költségvetést díjtalanul készítenek.

Schönfeld József
épület- és műlakatos.

Gyár:
BUDAPEST,
Rottenbiller-utca 54.

Gazdasági gépek
szakszerű kijavítása.
Költségvetést díjtalanul készítenek.

Katona-ügyekben és fegyvergyakorlati ügyekben
vontakozzanak a tiszturakra, egyéves önkéntesekre, a legénységi állományra, vagy állítás-kötelesekre és reklamációknál leggyorsabban és leglelkismeretesebben jár el a

katonai ügyi iroda
BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 6. szám a.
Tulajdonos:
Dominke János cs. és kir. százados.